

Roger Raveel. Een tafereel uit zijn kindertijd.

Uit: *Cahier* – Tijdschrift voor Psychoanalyse, 1992, 1 p 12-15 nav zijn retrospectieve tentoonstelling in het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst te Oostende

Mark Kinet

De voorbije week heb ik twee keer kust met kunst gecombineerd. Ik wou toegang krijgen tot een oeuvre dat mij tot dan toe niet onverschillig had gelaten. We hadden bij wijze van spreken slechts enkele blikken gewisseld en enkele woorden gesproken. Ik hield er het beeld aan over van Vlaamse emblemata doorspekt met conceptuele hocus pocus. Niet echt aantrekkelijk, maar wel met karakter. Onder die hoofding raakte zijn werk in het archief van mijn bovenkamer verloren.

Eerste indruk bij het betreden van de tentoonstellingsruimte: het monumentale. Overal krachtige, bijna absolute kleuren die onomwonden voor hun mening uitkomen. Waarom niet, want er is over nagedacht. Een gevoel van properheid ook. De vloer geveegd, de plinten afgestoft. Niet te dicht komen,. De verf is nog nat. Of misschien: te dicht en het is geen gedicht. Krakende helderheid, gebarsten sereniteit. Er zit leven in dit ogenschijnlijk steriele laboratorium.

Het dringende, onvermijdelijke van dit werk. Je laat je wimpers zakken en kijkt van op enkele meters toe met geloken ogen. Als je wil, noem je het een visueel equivalent van de gelijkzwevende aandacht. En dan word je gegrepen. Elke kleur, elke veeg, elk compositorisch detail vanuit een innerlijke noodzaak tot stand gekomen. Alsof de schilder achter jou staat en je vasthoudt om je te doen kijken door zijn ogen. Om te leren kijken zoals hij het heeft geleerd. Of om af te leren wat hij –ons voorafgaand- heeft afgeleerd. Het zien van de optica. Het fotografisch objectief. Het zien dat ons als subject geen perspectief biedt. Want we kijken met meer dan alleen onze ogen. We kijken met onze gevoelens, met onze verlangens. We kijken met onze ideeën, onze gedachten. We kijken met onze toekomst en met ons verleden. En er wordt in en naar ons gekeken. De dingen en onze blik solliciteren naar elkaar. Wat vraagt de appel? Een rode veeg? Een witte bol? En wat vindt de peer die ernaast ligt ervan? Zet ze haar stekels op? En wat moet ik daarvan denken? Hoe zie ik dat?

De dichter Roland Jooris omschreef Raveels werkwijze als ‘*De Nieuwe Visie*’. Het betreft een radicaal, totaal kijken. Met al zijn vezels. Op die manier wordt kijken het persoonlijke statement bij uitstek. Kijk, zoals ik zie, zo ben ik. En wat Raveel ziet zijn tafereelen van elke dag. *Les choses de la vie*. Een wei. De zon op het koren. Een man. Een vrouw. Een koe. Een schaap. Fruit.

Zijn schilderijen zijn *stills*. Momentopnames waarin gans de complexe verhouding tot zijn omgeving, gestold en samengebald zit. Monumenten in de zin van gedenk-tekens die hij heeft opgericht tegen de tijd. Monumenten die vragen om ernst. Monumenten die iets in zich

dragen van vlak voor en vlak na de kneuzing, het gehavende, het ge- en verslagene. En waarom dit volgehouden manifest voor het eigen, totale kijken, zijn eigen visie, de ‘Nieuwe Visie’?

Ik citeer de Meester op de vraag *waarom*?

‘Op driejarige leeftijd tracht je dieren te tekenen. Je moeder lacht en zegt: je hebt een olifant getekend. Je vraagt: wat is een olifant? Ze vertelt je over dat groot dier en ze zegt: kijk, dit is zijn slurf die je hier getekend hebt. Je begint te dromen van je olifant. Je bezit nu een olifant. Tot je moeder je de afbeelding toont van een olifant op de verpakking van tapioca. Maar dan ben je zeer ontgoocheld. Hij is niet zoals je olifant. Je olifant heeft een andere slurf. Je olifant is mooier. Je tracht het haar uit te leggen, maar ze begrijpt je niet. Je tracht hem opnieuw te tekenen maar het lukt je niet. Je droomt nog van hem maar het beeld is vervaagd. Je kan je zijn beeld nog moeilijk voor de geest halen en je bent zeer ongelukkig. Je hebt je olifant verloren’.

Ziedaar de ‘Nieuwe Visie’ van Raveel: monumenten als grandioos mislukte poging tot recuperatie van dit oorspronkelijk verlorene.